

XI. DULA II

Umění LA - postmoderna

- **Postmoderna**
  - 60.-80. léta
  - moderna a avantgarda vyčerpaly své možnosti
  - pop art, konceptuální umění, neoexpresionismus, minimalismus, environment, land art, video art, akční umění jako body art, happening či performance
  - reakce na neosobní kulturu moderních měst a konzumní společnosti
  - usiluje o návrat k člověku, přírodě a vlastní minulosti, proto používá hojně citací ze starších uměleckých děl a slohů („parafráze“)
  - využívá a boří kulturní kliše a stereotypy
  - synkreze a eklekticismus (prolínání stylů a forem) nadsázka a ironie
    - používání kombinovaných technik (asambláž) či neuměleckých materiálů (umění objektu, arte povera).
    - estetika kýče (snaha o výtvarný projev, který by byl srozumitelný všem)
- **LA posmoderna**
  - příklon ke starým Š mistrům 17. a 18. století (Velázquez a Goya)
- **Globalizace:**
  - Nerovnoměrný proces
  - V LA prakticky neexistuje trh s uměním (USA a Evropa) – exodus LA umělců

Postmoderna

- nová vlna modernistických uměleckých směrů, různé „neosměry“ : neoxpresionismus, neorealismus, apod.
  - Laplatské země

Realistické umělecké proudy

- reakce na dominantní postavení abstraktních uměleckých směrů – neosobní, návrat k člověku a jeho životu
- neoexpresionismus, pop art, nová figurace či hyperrealismus
- Zejména v zemích se silnou akademickou tradicí:
  - Mexiko, Kolumbie, Argentina a Chile
  - i jinde (José Gamarra, Armando Morales)
- Charakteristický rys:
  - důraz na **narativní prvek**

Neoxpresionismus

- S expresionismem jsou spojováni i n MM:
  - Orozco, Siqueiros
- V LA zjm. 60. léta 20. století
  - Politické důvody
  - Expresionismus je figurativní
  - V LA prostředek politické a společenské kritiky
  - Nejvíce se prosadil v Argentině
- Představitelé: argentinská malířka **Raquel Forner (1902-1987)**
  - Eklekticismus/osobní projev
  - Příklon k expresionismu až později
  - Původně se věnuje figurativní malbě (Derain, italské Novecento, španělská občanská válka)
  - 50. léta: vliv Picassa
  - 60. léta: věnuje se novému tématu: dobývání prostoru člověkem, lety do kosmu, televize
  - Zobrazuje postavy napůl dítě napůl roboty přejaté z televize a fotografií v novinách a časopisech

Raquel Forner. *Astronaut s měsíčním kamenem I.* 1966. Olejomalba na plátně. 120 x 160 cm.

Raquel Forner. *SymbiÓza*. 1977.

„Otra Figuración“

- Argentinská umělecká skupina
- 1961, stejnojmenná výstava v Buenos Aires
- Eklekticismus:
  - Klasický expresionismus
  - francouzské art brut (Jean Dubuffet)
  - abstraktní expresionismus SA malířů (De Kooning, Rauschenberg)
- 4 umělci, kt. společně tvoří do r. 1966:
  - **Jorge de la Vega**
  - **Luis Felipe Noé** (*1933):
    - <http://luisfelipenoe.com>
    - Intelektuál, styky s P
    - Zajímal se o narativní složku VU, historii a politiku
  - Ernesto Deira (*1928)
  - **Rómulo Macció**

Jorge de la Vega. *Udušení následkem rychlého výstupu*. 1962. Olej na plátně. 115 x 89 cm. Soukromá sbírka.

Jorge de la Vega

- 1930-1971
- <http://www.jorgedelavega.com>
- amatér/považován za nejtalentovanějšího
- velký experimentátor:
  - Koláže
  - Radikální deformace, např. cyklus obrazů *Anamorfoza*
- Jeho dílo je velmi živé

Jorge de la Vega. *Předci*. 1961. Olej na plátně.

Luis Felipe Noé

- *1933
- <http://luisfelipenoe.com>
- Intelektuál, styky s P
- Zajímal se o narativní složku VU, historii a politiku ve snaze vyjadřovat s aktuálnímu dění

Introducción a la esperanza, 1963.
Técnica mixta sobre tela. 197 x 195 cm.

James Ensor. *Ježíš Kristus vjíždí do Bruselu*. 1888-1889.

Rómulo Macció

- 1931-2016
- na okraji expresionismu
- snaha o rozložení malířského prostoru
  - např. 2 různá témata
  - <https://www.youtube.com/watch?v=iF03m3kZkU0>

Alberto Heredia

- 1942-2000
- Argentinský malíř a sochař
- V Argentíně řazen spíše mezi surrealisty, nicméně měl blízko k umělcům skupiny *Otra Figuración*
  - Zájem o kýč
  - Technika asambláže
  - Užití běžných materiálů (italské *Arte povera*)
  - Černý humor
  - Kritický postoj ke společnosti
  - Od roku 1961 vytváří tzv. *Krabičky od hermelínu (Cajas de Camambert)*, reliéfní koláž

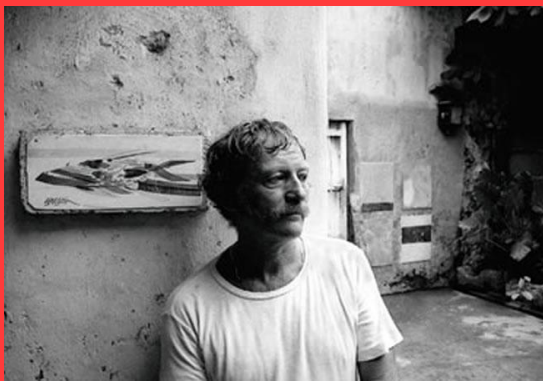

Alberto Heredia. *Cajas de Camembert*, 1962, técnica mixta, 32 x 17,5 x 5,5 cm. Col. privada.

Kolumbie

- **Alejandro Obregón**
  - 1920-1992
  - malíř a sochař
  - inspirace kolumbijskou přírodou a kulturou
    - *Andský kondor*, 1959
  - staví se proti hranicím v umění a často pracuje s protichůdnými směry a technikami
    - např. spojoval abstrakci s figurací či symbolismus s gestickou malbou
    - pod dojmem návštěvy v Mexiku se navíc začal věnovat i M

Déborá Arango Pérezová

- celý život se věnovala figurativní malbě a společensky palčivým otázkám
  - *Republika*, 1953–1957
  - zobrazovatla politiky, kněží či jeptišky
- plátna, akvarely, murály a keramické reliéfy
- jako první žena v historii Kolumbie se soustavně věnovalo aktu
  - *Útěk z kláštera*, 1944

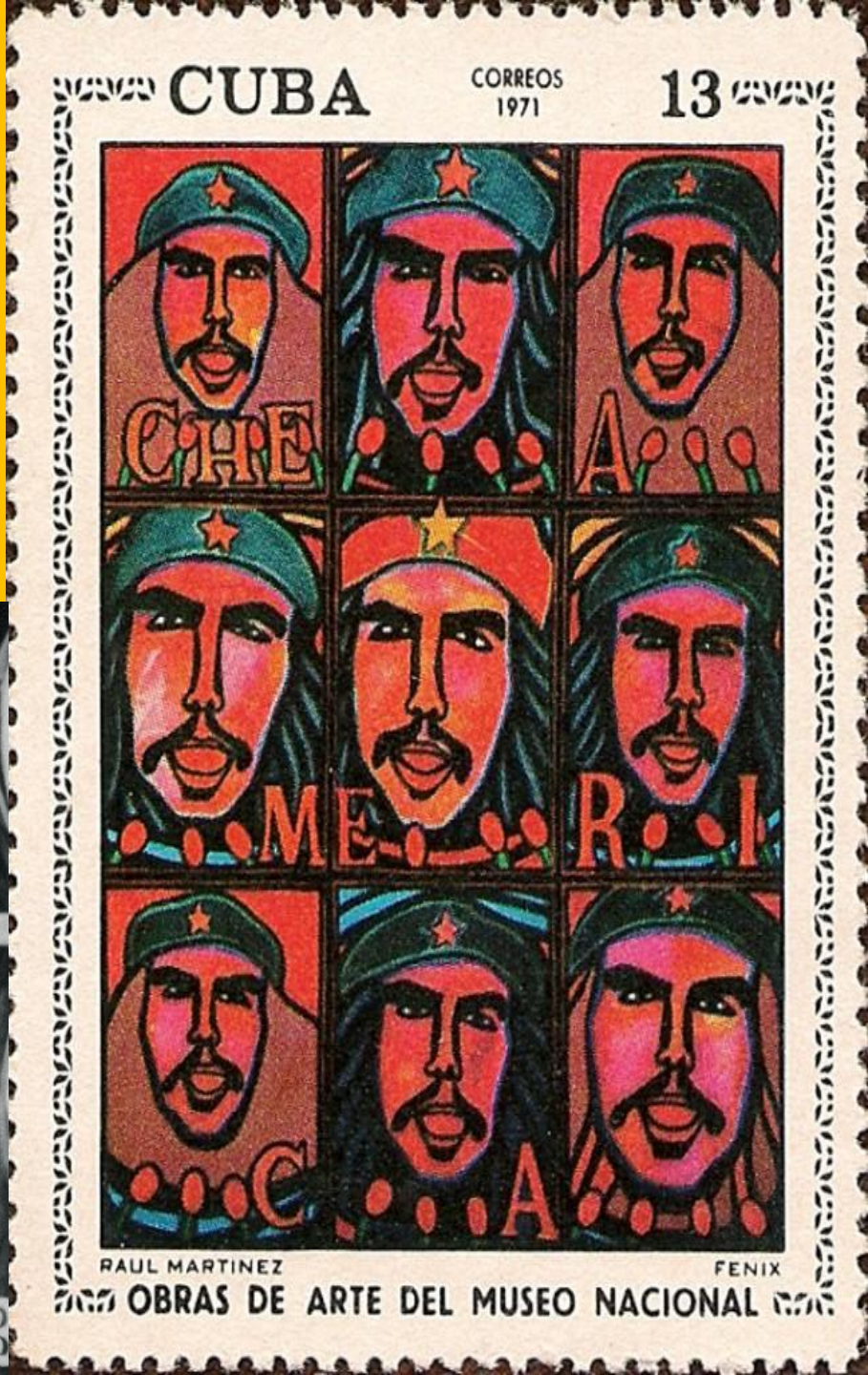
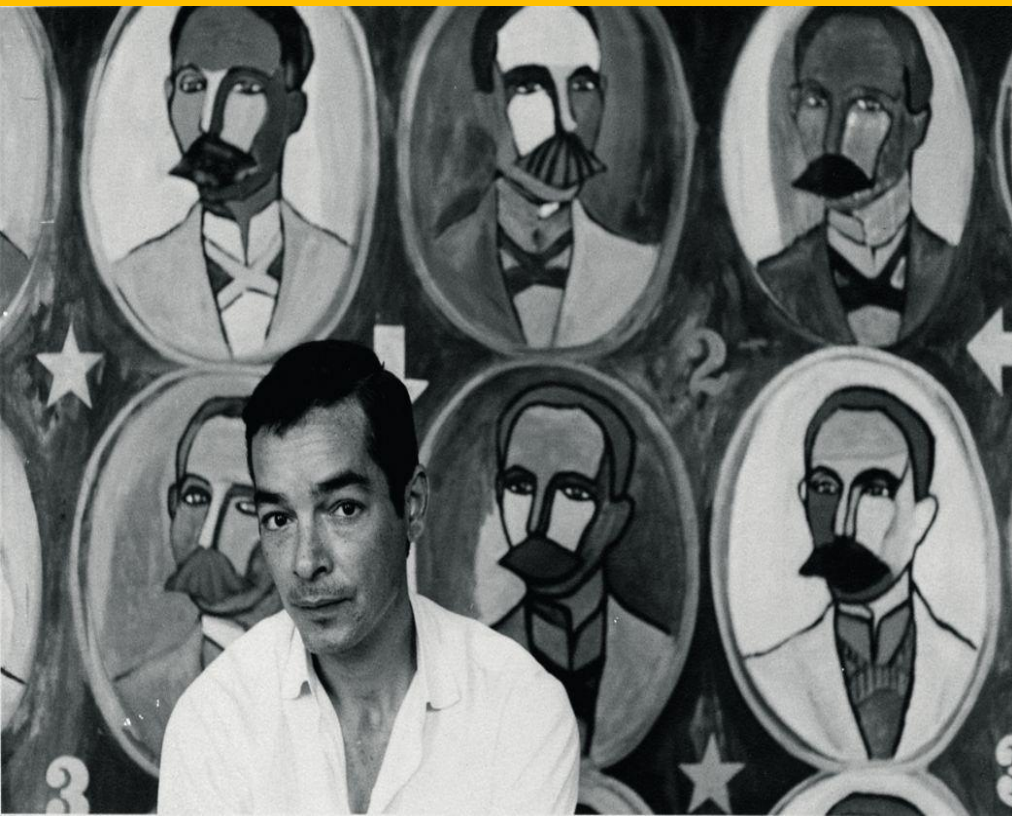
Pop-art

- V 50. letech 20. století vznikl v USA
- populární umění vycházející z masové kultury (reklama, komiks, neony a média) a konzumního způsobu života ve velkoměstě
- V LA se příliš neujal – oslavuje materiální nadbytek bohatě rozvinuté průmyslové společnosti
  - Argentina s Brazílií
  - Kolumbie a Kuba
- Na lokální úrovni se ujaly některé jeho prostředky:
  - zobrazení v prvním plánu
- většinou nástroj kritiky USA

Kuba

- Raúl Martínez
  - 1927-1995
  - maluje (nikoli serigrafie) sériové portréty Fidela Castra
  - mapuje kubánskou revoluční ikonografii

Raúl Martínez - Poster with the iconography of the Cuban Revolution and its leading figures. 1966

Kolumbie

- **Antonio Caro**
  - *1950
  - malíř
  - kritizuje eko závislost K na USA

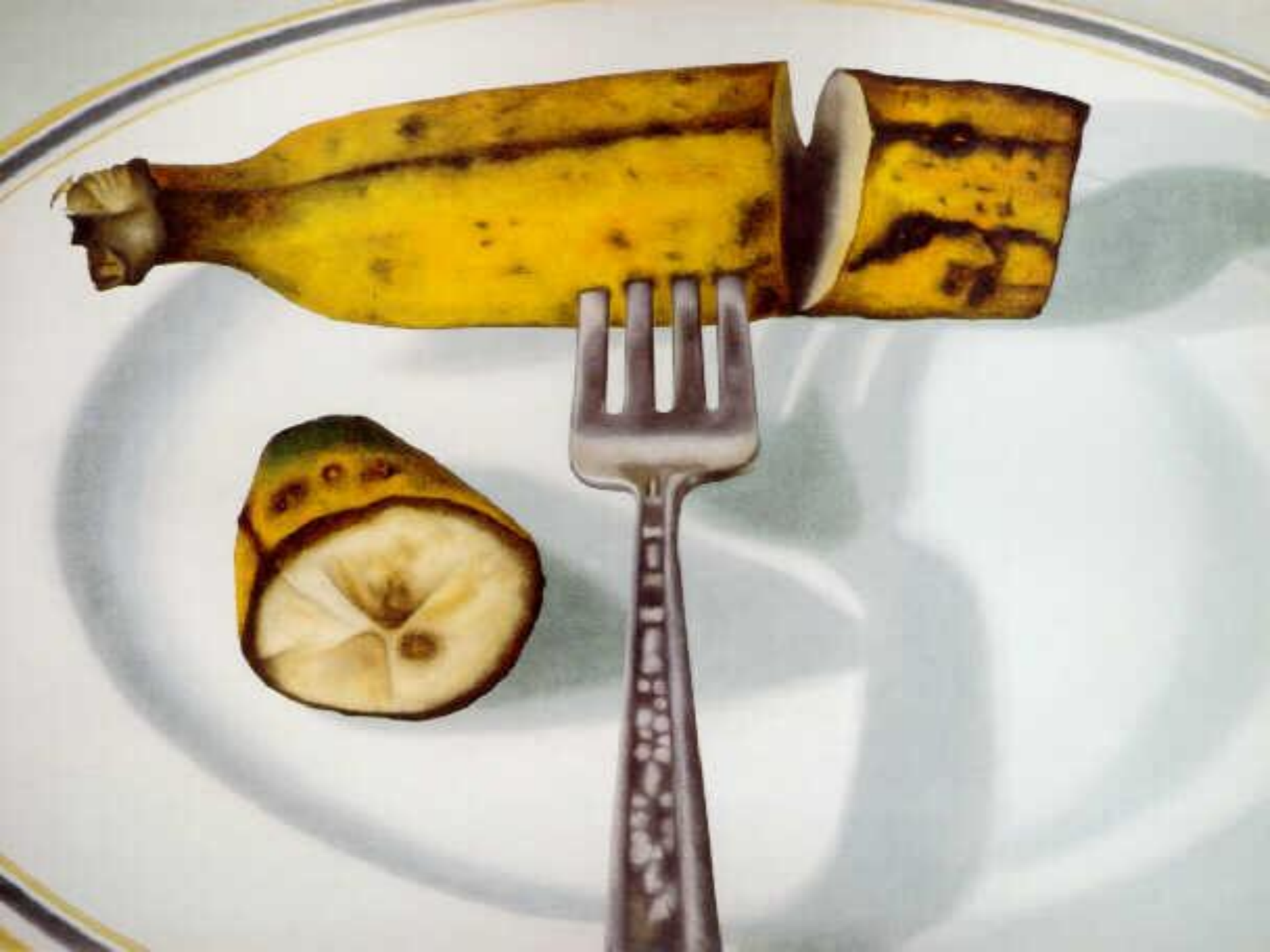

Antonio Caro. *Kolumbie*. Rytina. 1976.

Brazílie

- **Antono Enrique Amaral**
  - 1935
  - v Brazílie dochází na přelomu 60. a 70. let k eko úpadku – pouliční středy mezi městskými guerillami a paramilitaristickými skupinami
  - reaguje na tuto skutečnost sérií obrazů, jejichž hlavním motivem je banán, 1968-1975
    - Brazílie je hlavní vývozce banánů/obchod s banány je v rukou USA
    - Používá pop-artové prostředky: zobrazuje banány v prvním plánu

Argentina

- **Antonio Berni**
  - 1905-1981
  - jedna z nejvýraznějších postav argentinské umělecké scény 20. století
  - Dílo různé kvality
  - Nejvíce ceněné je dílo z 60. let, v němž se vyjadřuje k dění ve své zemi, právě to je někdy spojováno s pop-artem/ale spíše „kritický realismus“
  - 2 postavy z jeho rodné města Rosaria:
    - chlapec Juanito
    - prostitutka Ramona Montiel
  - Technika: kombinace malby a koláže z předmětů nalezených na předměstích a skládkách
    - konzumní společnosti

• Antonio Berni. *Juanito v La Laguně*. 1974.

- V Argentině 60. let se umělecké pop artové tvorbě věnovali i další umělci:
  - všestranná umělkyně **Marta Minujínová**
    - *1943
  - **Dalila Puzovio**
    - *1950
    - mimo jiné autorka dámských bot na dvojité platformě.

Mexiko

- **Alberto Gironella**
  - 1929-1999
  - malíř
  - příslušník generace Ruptury
  - proslavil se kolážemi, v nichž se kriticky vyjadřoval k politickému dění v M
  - jeho dílo je dáváno do souvislosti i se surrealismem
  - neobrací se k překolumbovské minulosti, jak je v Mexiku zvykem, ale inspiroje se koloniálním obdobím a španělským dědictvím
  - Gironella také často parafrázoval španělské mistry
    - např. *Zapatův pohřeb*, 1972
      - parafráze El Grecova obrazu *Pohřeb hraběte Orgaze* z roku 1587

Nová figurace

- umělecký směr
- vznikl na počátku 60. let 20. století v Evropě (Francis Bacon)
- zasadil se o návrat figurativní malby
- Námět:
  - člověk ve své fyzické podobě
  - snaha o proniknutí do jeho nitra
  - parafráze klasických uměleckých děl
- Inspirace:
  - média (fotografie a film) – sekvence atp.
  - v LA výstava Francise Bacona:
    - součást Bienále v São Paulu, 1959
- Na sklonku 60. let se přidal nový figurativní směr - **hyperrealismus** (Richard Estes)
  - usiluje o fotograficky detailní malbu (někdy je také označován jako fotorealismus)
  - inspiruje se každodenním životem a jeho všedními okamžiky

„Nueva Presencia“

- volné seskupení umělců, založili ji umělci:
  - Arnold Belkin a Francisco Icaza a postupně se k ní přidali i malíři jako José Luis Cuevas, Rafael Coronel či Kolumbijec Leonel Góngora
- Název dle stejnojmenného časopisu o umění, bohatě ilustrovaný, 5 čísel (1961-1963)
- Zakládající manifest *Nueva presencia: el hombre en el arte de nuestro tiempo* (1961)
  - pod vlivem hrůz druhé světové války a amerického básníka a spisovatele Seldena Rodmana (*The Insiders*, 1960) se domnívali, že umělec je společensky odpovědný a musí se vyjadřovat k dění ve světě
  - důraz na figuraci
  - usilovali o mezinárodně srozumitelný výraz a větší otevřenost vůči moderně a jejím stylům.

Rafael Coronel

- *1932
- <http://rafaelcoronel.com>
- zeť Diega Rivery
- Dílo:
  - Eklekticismus: (rané Orozcovy kresby, José Guadalupe Posada, Goya, film)
  - Zobrazuje zvláště oblečené postavy zobrazené ve slabém světle, kafkovská atmosféra
  - Odvrací se od modernismu a obrací se ke starým mistrům

Rafael Coronel. *Utrhl jsem ji květinu*. Akryl. 80 x 100 cm. 2008

El pastor y la niña de Jerez (detalle), 1996
Acrílico sobre tela
200 x 600 cm
Museo Rafael Coronel

Kolumbie

- Země se silnou figurativní T
- Až do 80. let 20. století probíhá výuka v duchu akademismu 19. století
- **Fernando Botero**
  - (1932
  - Z chudého prostředí
  - Nejznámější žijící LA malíř (i sochař)/LA kritika k němu není příliš nakloněná
  - Kolumbijec
  - Cesty do E, USA, Mexika
  - zklamán modernismem se obrací k dílu velkých mistrů (it. R – Giotto, Pietro de la Francesca, Masaccio)
  - Obdivuje Riveru, protože ukázal LA umělcům, že umění může být i nekolonizované, mestické
- Dílo:
  - Zpočátku maluje parafráze na díla starých mistrů (Velázquez a da Vinciho), dále zátiší, akty, výjevy ze života LA,
    - Kritizuje vojenské režimy a obecně lidi u moci
    - Kritický pohled na LA společnost a její morálku
  - Posléze vyvíjí vlastní pečlivý styl
  - „**boterismus**“: vlastní figurativní styl, maluje obézní postavy/nejde o satiru, stejně jako ostatní umělce zajímá i FB iluze, deformace

Fernando Botero
Caballo. 2009
Bronze Ed. 6/6
116 x 124 x 60 cm. - 45 5/8 x 48 13/16 x 23 5/8 in

Fernando Botero. *Infantka Margarita podle Velázquezze, 1978.*

• Enrique Grau

- 1920
- Řada etap
- 50. léta: vliv Picassa
- 60. léta: vlastní naturalistický styl, s oblibou maluje děvčata „krev a mlíko“, jeho dílo charakterizuje veselá senzualita
  - *Koupající se dívka, 1962*

Luis Caballero

- 1943-1995
- 60. léta: jeho tvorba pod vlivem Francise Bacona
- 70. léta: jeho styl se personalizuje, přestože je více akademický
  - precizní způsob malby a mužský akt
  - dvojznačnost
- Téma: nahé mužské tělo, pomocí něhož vyjadřuje 3 myšlenky:
  1. Vlastní homosexualitu
  2. Zbývající náboženské představy
  3. Strach z politického násilí
- Zdroje inspirace:
  - koloniální umění
  - Pornografie
  - Krvavé fotografie z tisku
- Dílo: LC se ve svém díle zpovídá/zároveň má však moralistický veřejný charakter, sám také říká, že jeho cílem je pouze „ukazovat“, nikoli „vyprávět“
- , hodnocení nechává tedy na divákovi

Luis Caballero. *Série obrazů bez názvu*. 1977.

Bří Cárdenasové

Santiago Cárdenas Arroyo (*1937):

Hyperrealismus

Trompe-l'oeil

Juan Cárdenas Arroyo (*1939)

Autobiografické dílo

Autoportréty zachycující jeho
každodenní *

Santiago Cárdenas Arroyo. *Nástěnka a květiny*. 1997. Olejomalba. 85 x 96 cm.

Použitá literatura

- CASTEDO, Leopoldo. *A history of Latin American art and architecture: from Pre-Columbian times to the present*. New York: F.A. Praeger, 1969. 320 s.
- Fernández, Justino. *Arte moderno y contemporáneo de México : el arte del siglo XX*. Tomo II. México : UNAM, Instituto de Investigaciones Estéticas, 1994.
- Lucie-Smith, Edward. *Arte Latinoamericano del siglo XX*. Barcelona : Destino, 2000.
- *México en el mundo de las colecciones de arte*. Vol. 6. México contemporáneo México : Secretaría de Relaciones Exteriores : UNAM : CONACULTA, c1994.
Pintura, escultura y fotografía en iberoamérica, siglo XIX y XX. Madrid : Cátedra, 1997.
- Tibol, Raquel. *Nuevo realismo y posvanguardia en las Américas*. México : Plaza y Janés : Grijalbo : Radom House Mondadori, 2003.